

Underlag till förskolerapport 2020 för Farsta stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Underlag till förskolerapport	3
Organisation	3
Kvalitetsarbets genomförande	3
Strukturella förutsättningar.....	7
Förskoleundersökning	8
Tillgång till förskola.....	11
Personalens utbildningsnivå och kompetensförsörjning	13
Insatser för att höja personalens språkliga kompetens	13
Insatser för att stärka barns språkutveckling	14
Förbättringar i personalens arbetssituation.....	17
Förslag till kommunfullmäktige för kommande budgetår.....	21

Underlag till förskolerapport

Anvisning

Stadsdelsnämndernas redovisningar ska följa rubrikerna nedan och de anvisningar som beskrivs under respektive rubrik. Redovisningen ska omfatta kartläggning av nuläge, analys av utvecklingsbehov, beskrivning av insatser och eventuella effekter av dessa inom respektive område.

Organisation

Anvisning

Beskriv:

- organisation på stadsdelsnämnds nivå med stödfunktioner för enheterna
- antal förskoleenheter och deras organisation
- eventuella genomförda organisationsförändringar och syfte med dessa samt, om möjligt, beskriv effekter av organisationsförändringarna

Avdelningen Förskola omfattar samtliga kommunala förskolor i Farsta stadsdelsområde med huvudsaklig målgrupp barn samt dess vårdnadshavare.

2021 har avdelningen 6 förskoleenheter som fungerar som ekonomiska resultatenheter. Farsta stadsdelsförvaltning har sammanlagt 39 förskolor fördelade i Farsta/Fagersjö, Farsta Strand/Larsboda, Hökarängen, Gubbängen, Tallkrogen och Sköndal. Enheternas storlek varierar mellan 300 – 500 placerade barn, sammanlagt 2400 barn. Enheterna har 1 - 2 biträdande rektorer och en administrativ handläggare.

Avdelningen Förskola leds av avdelningschef och har en stab, Förskolestöd, med en specialpedagogisk stödenhet, förskolepsykolog, logoped och specialpedagoger samt vidare verksamhetscontroller och pedagogisk utvecklingsledare för pedagogiskt, digitalt och systematiskt kvalitetsarbete och utredning. Utöver detta har avdelningen kö- och placeringsassistenter som handhar förskolans köhandläggning samt har tillgång till stöd från ekonom- och hr-konsult.

Förskolestöd arbetar för att bistå förskolenheterna med handledning och konsultation samt att aktivt arbeta med stöd för att nå nämndens mål genom aktiviteter och arbetssätt.

Förskolenheterna ansöker genom rektor om stödinsatser såsom handledning och konsultation samt vid behov också tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd.

Kvalitetsarbetes genomförande

Anvisning

Redovisa hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs på stadsdelsnämnds nivå och hur förskoleenheternas kvalitetsarbete tas tillvara[1]. Beskriv de underlag för analys som används för att få en bild av förskolornas kvalitet och dess variation, exempelvis genom att beskriva vad som framkommer i olika former av dialoger. Nedan följer frågeställningar om hur stadsdelsnämnden arbetar för ökad likvärdighet och att utbildningen utgår från läroplanen.

- Beskriv hur stadsdelsnämnderna stödjer enheternas utvecklingsbehov, skapar förutsättningar för utbildningen samt verkar för att utbildningen utvecklas.
- Redogör för bakgrunden till de övergripande utvecklingsområden som stadsdelsnämnden prioriterat att arbeta med de senaste åren? Vilka skillnader i förskolornas kvalitet framkommer genom de olika underlagen?
- Beskriv om insatser genomförts med anledning av detta och vilka effekter insatserna gett.
- Redovisa vad som framkommit genom enheternas likabehandlingsarbete och klagomålshantering på olika nivåer. Beskriv om insatser har genomförts med anledning av detta och vilka effekter insatserna gett.

[1] Skollagen 4 kap. 3 §, Allmänna råd, Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Skolverket 2015, sidan 15

Farsta stadsdelsförvaltnings kommunala förskolor arbetar för en likvärdig kvalitet och tar ett gemensamt ansvar för en hög kvalitet på förskolans utbildning. Rektorer och skolchef har därför enats om att formulera sig kring gemensamt beslutade mål. Avdelning förskolas verksamhetsplan 2021 anger riktningen genom gemensamma mål, förväntade resultat och aktiviteter.

Respektive förskolenhets beskriver lokala mål med tillhörande förväntade resultat, arbetssätt, resursanvändning, aktiviteter, uppföljning och utveckling i sin verksamhetsplan. Förskolorna inom varje enhet arbetar mot samma verksamhetsplan och har fokus på de nationella målen i läroplanen. Förskolestöds uppdrag för året formuleras här och följs upp löpande under året.

I Farstas systematiska kvalitetsarbete följs resultaten upp och det görs kvalitativa bedömningar av måluppfyllelse som ett komplement till de kvantitativa utvärderingarna som genomförs av avdelningen eller av staden. Skolplattformen ger möjlighet till bra underlag för enheterna och avdelningen att göra bedömningar av måluppfyllelse. Förskolans arbete dokumenteras och kommuniceras i arbetslaget både på grupp- och individnivå i skolplattformen. Skolplattformen är också ett verktyg för kommunikation med vårdnadshavare. Stadsdelens digitaliseringsnätverk fungerar som ett nätverk för likvärdighet och kvalitetssäkring. I det gemensamma nätverket utvecklas verktyget vidare under ledning av stadsdelens pedagogiska utvecklingsledare. Det digitala arbetet på förskolorna implementeras och inkluderas i förskolans arbete mot målen i läroplanen. Samtliga förskolor innehåller dessutom lärgrupper för att utveckla kompetensen kring barn i behov av särskilt stöd så verksamhetsnära som möjligt.

På övergripande nivå följer avdelningen upp det systematiska kvalitetsarbetet och måluppfyllelsen enligt nedanstående;

Kommunala mål och förväntade resultat

De kommunala målen följs upp i enlighet med stadens Interna Ledningssystem. Aktiviteter och arbete redovisas och eventuella avvikelser rapporteras enligt verksamhetsplaneringen. Målen följs upp på enhetsnivå samt på nämndnivå.

Nationella mål och förväntade resultat

Arbetet med de nationella målen följs upp årligen i samband med Stockholms Stads årliga Förskolerapport. De nationella målen, förskolans läroplan, är väl integrerade med de kommunala målen och dokumenteras löpande under året i skolplattformen samt i de dialoger och mätningar som görs. Huvudmannen, avdelning förskola, initierar workshops och forum för att kompetensutveckla, skapa en lärande organisation samt ta del av arbetet på Farsta förskolor.

Årliga mätningar och enkäter

- *Förskoleundersökning* – vårdnadshavares årliga enkät – aggregeras till förskolenhetsnivå och dialog förs på resultatdialog med rektor. Respektive rektor arbetar vidare med sitt resultat, nedbrutet på förskola och avdelning. Det övergripande resultatet för Farsta förskolor redovisas i T2 med tillhörande analys.
- *Medarbetarenkät* – resultatet på förskolenhetsnivå redovisas och analyseras på resultatdialog mellan rektor och avdelningschef. Avdelning förskola svarar på enkäten och ger ett resultat och en ledarskapsrapport på avdelningsnivå. Avdelningschef är ansvarig för att analysera, följa upp och utveckla avdelningens resultat.
- *Egna enkäter och utvärderingar* - vid behov används riktade enkäter till medarbetare i särskilda frågor. Under 2020 exempelvis kring uppföljning av Pedagogisk utvecklingstid och nöjdhet med distribution och innehåll av lunchmat.
- *Självvärdering Webbaserad Kvalitetsindikator* - ger en bild av respektive förskolas utvecklingsbehov och ett resultat på övergripande nivå redovisas på nämndnivå. I första hand har förskoleledningarna dialog om med sina pedagoger om deras utvärdering och identifierade utvecklingsområden. Utvärderingsresultaten används även som grund för avdelningens övergripande utvecklingsarbete.

Dialoger och kvalitetsutveckling

- *Kvalitetsdialog förskolevis* - respektive förskolenhet, rektor och biträdande rektor tillsammans med arbetslagsledande förskollärare, möter avdelningschef och controller för en kvalitativ dialog gällande innevarande års mål, förväntat resultat och arbetssätt. Dialogen följs upp under hösten med förskolans ledningsgrupp. Utöver har kvalitetsdialogen fördjupningsteman. 2020 år har frågeområdena omfattat
 - införande av skolplattformen och hur verktyget fungerar för förskollärare och vårdnadshavare
 - pedagogiska lärmiljöer och om enheten har gjort genomfört pedagogisk miljörond och tagit fram en plan för sina pedagogiska lärmiljöer
 - om enheten har en tydlig plan för sin kommunikation med vårdnadshavare
 - information om enhetens strategi för rörelse och utelek

- följer enheten den gemensamma överenskommelsen för pedagogisk utvecklingstid
- *Resultatdialog* varje månad mellan avdelningschef och rektor (samt vid behov också biträdande rektorer) följer löpande upp arbetet på respektive förskolenhet och har en dialog om uppföljningsresultat.
- *Digitaliseringsnätverk* – följer upp och utvecklar det interna arbetet med dokumentation och uppföljning av arbetet digitalt i skolplattformen. Gruppen består av biträdande rektorer och Förskolestöds pedagogiska utvecklingsledare.
- *Arbetsgrupp för barn i behov av särskilt stöd* – följer upp och utvecklar arbetet med tydliggörande pedagogik, anpassningar och stöd för barn i behov av särskilt stöd. Gruppen består av biträdande rektorer/rektorer och samordnare/specialpedagog från Förskolestöd.
- *Arbetsgrupp för språkutveckling* – följer upp och utvecklar arbetet med språkutveckling utifrån evidensbaserad forskning och enheternas erfarenheter.

Årshjul för systematik

Som ett digitalt stöd inför avdelningen förskola systemet Plandisc som kommer omfatta flera hjul (medarbetare, vårdnadshavare, arbetsmiljöarbetet med mera) som ger en överblick över systematik i möten och uppföljningar. Arbetet med årshjul införs på flera nivåer – avdelning såväl som förskolenhet.

Klagomål

Enheterna dokumenterar inkomna synpunkter och klagomål och åtgärdar dem i dialog med personal och vårdnadstagare. I de fall det utkristalliserar sig ett gemensamt mönster kan det krävas ett övergripande utvecklingsarbete på enhets- alternativt avdelningsnivå. Under 2020 har en stor del av inkomna synpunkter handlat om brist på information rörande rutiner för att förhindra smittspridning alternativt missnöje med införda nya rutiner som begränsar vårdnadshavarnas tillgång till förskolans lokaler och gård. Avdelningen har till följd av det satsat på en regelbunden övergripande kommunikation via skolplattformen till samtliga vårdnadshavare. Avdelningen har exempelvis informerat om beslut som har tagits av regering, folkhälsomyndighet och staden som verksamheterna är tvungna att förhålla sig till samt förklarat motiv till beslut som förskoleavdelningen tagit för att skydda sina medarbetares hälsa och arbetsmiljö.

Prioriterade kommande utvecklingsområden

Anvisning

- Beskriv vilka övergripande utvecklingsområden som bedöms vara särskilt viktiga för verksamhetsutveckling i stadsdelsnämndsområdets förskolor.
- Ange vilka insatser som kommer att genomföras för att öka likvärdigheten inom dessa områden och hur effekterna av insatserna ska följas upp.

Utmaningar och prioriterade frågor 2021 utöver kärnuppdrag och mål

- Språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet
- Pedagogisk miljö
- Skolplattformen – kommunikation och dialog med vårdnadshavare
- Barns hälsa och välbefinnande - rörelse och utelek
- Samverkan och kommunikation med vårdnadshavare

Under 2021 kommer Förskolestöd att erbjuda utbildningar i flerspråkighet och i TAKK för pedagoger. Det långsiktiga målet är att samtliga pedagoger ska genomgå utbildningarna för att förstärka språkarbete på enheterna.

Samtliga enheter kommer att genomföra miljöronder utifrån en gemensam mall för att se över förskolans pedagogiska miljö och säkra likvärdighet.

Digitaliseringsnätverket kommer att fortsätta sitt arbete med att kvalitetssäkra hur pedagogerna arbetar i skolplattformen, ta fram gemensamma mallar och stödverktyg och utvärdera hur kommunikationen med vårdnadshavare fungerar. Insatserna kommer att följas upp i dialog på de olika nätverken samt via interna enkäter.

Resultatet av stadens och Karolinska Institutets projekt att mäta förskolebarnens rörelsemönster och vikten av att uppmuntra pulsaktiviteter för barnen kommer att följas upp och erfarenheter av projektet kommer att implementeras på alla förskolor.

Avdelningen räknar med att fler vårdnadshavare än tidigare kommer vara mer nöjda med förskolans kommunikation till följd av att de kan följa vad barnen arbetar med och får för kunskaper via skolplattformen. En utmaning är att nå de vårdnadshavare som ännu inte har börjat använda skolplattformen.

Strukturella förutsättningar

Anvisning

Obligatoriska uppgifter att redovisa (från den 15 oktober), där det är möjligt för de senaste tre åren, i tabellform gällande:

- antal inskrivna barn i kommunal förskola
- barn per personal/årsarbetare, med och utan resurspersoner,
- barn per grupp i genomsnitt och uppdelat på grupper med yngre och äldre barn
- andel legitimerade förskollärare (räknat på årsarbetare med förskollärligitimation) som är i tjänst den 15 oktober. **Observera** att personal som är tjänst-/sjuk-/föräldraledig en månad eller längre inte ska ingå i beräkningen. Se anvisningar för statistik till SCB avseende samma datum.
- antal anställda som förskollärare
- antal anställda som förskollärare som saknar legitimation
- antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen
- antal avdelningar med fler än en legitimerad förskollärare
- andel anställda som saknar svensk examen från pedagogisk högskoleutbildning eller

gymnasial utbildning för arbete med barn

	2020	2019	2018
Antal inskrivna barn i kommunal förskola	2360	2416	
Barn per personal/årsarbetare, med resurspersoner	4,9	5,1	5,1
Barn per personal/årsarbetare, utan resurspersoner	5,4	5,5	
Barn per grupp i genomsnitt totalt	15,3	15,2	15,3
Barn per grupp i genomsnitt yngre barn	14,1	14,7	
Barn per grupp i genomsnitt äldre barn	17,1	16,7	
Andel legitimerade förskollärare (räknat på årsarbetare med förskollärarlegitimation) som är i tjänst den 15 oktober. OBS! Läs anvisning ang. vilka som ska räknas med.	35,8	33,5	37,2
Antal anställda som förskollärare	164	159	
Antal anställda som förskollärare som saknar legitimation	6	12	
Antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen	8	12	
Antal avdelningar med fler än en legitimerad förskollärare	1		
Andel anställda som saknar svensk examen från pedagogisk högskoleutbildning eller gymnasial utbildning för arbete med barn	1,1		

Förskoleundersökning

Anvisning

Redovisa resultatet för stadsdelsnämndsområdet för samtliga indexområden, gärna i form av diagram.

Redovisa nöjd-föräldraindex för de senaste tre åren.

Kommentera skillnader i utfallet mellan de senaste tre åren. Beskriv variationer inom stadsdelsnämndsområdet och i förhållande till staden som helhet. Analysera vad variationerna beror på. Beskriv eventuella åtgärder som genomförts eller planeras med utgångspunkt från detta.

Farstas kommunala förskolor uppvisar i förskoleundersökningen generellt lite bättre resultat i år än 2019. Farstas vårdnadshavare är enligt undersökningen generellt nöjda med förskoleverksamheten i dess helhet, och särskilt med dess arbete med normer och värden och att barnen är trygga på förskolan.

Förvaltningen har sammanfattningsvis under det gångna året haft fokus på att ytterligare förbättra resultaten för målområdena Utveckling och lärande och Samverkan med hemmet. Implementeringen av skolplattformens modul för kommunikation har gett förskolorna bättre förutsättningar att kontinuerligt uppdatera vårdnadshavarna om förskolornas aktiviteter och ge dem en fördjupad bild av verksamhetens utbildningsuppdrag.

Jämförelse mellan 2019 och 2020 och stadens genomsnitt				
Målområden	Andel nöjda, procent- andel	Ändring från 2019, procent-enhet	Andel nöjda, stadens snitt, procent- andel	Ändring från 2019, procent-enhet
Utveckling och lärande	75	-2	80	1
Normer och värden samt barns inflytande	87		89	
Samverkan med hemmet	77	1	81	
Kost, rörelse och hälsa	78	6	80	1
Nöjdhet, trygghet och rekommendation	84	1	86	

Farstas kommunala förskolor har förbättrat sina resultat för de tre målområdena *Samverkan med hemmet*, *Kost rörelse och hälsa* samt *Nöjdhet, trygghet och rekommendation*.

Målområden	Andel nöjda 2020	Andel nöjda 2019	Andel nöjda 2018
Normer och värden samt barns inflytande	87	87	86

Målområdet *Normer och värden och barns inflytande* har kvar sitt goda resultat, 87 procent

nöjda.

Målområden	Andel nöjda 2020	Andel nöjda 2019	Andel nöjda 2018
Utveckling och lärande	75	77	77

För målområdet *Utveckling och lärande* är nödhetsgraden sänkt med två procentenheter jämfört med 2019.

Förvaltningens arbete med digitalisering inom förskoleverksamheten har intensifierats under året. Införandet av modulen som ger möjlighet att informera och kommunicera med vårdnadshavare i stadens digitala verksamhetssystem, Skolplattformen, introducerades i februari. Förskolepersonal använder Skolplattformen till dokumentation, planering för att nå läroplanens och verksamhetsplanens mål, uppföljning och information till vårdnadshavare. Förvaltningens bedömning är att målområdet *Utveckling och lärande* till följd av Skolplattformens kommunikationsmodul kommer att förbättras under 2020 - 21. Nästa år kommer exempelvis vårdnadshavarna att få bättre insikter i hur deras barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs.

Ett tidigare utvecklingsområde från 2019, *Upplevelse av att den pedagogiska miljön på mitt barns förskola uppmuntrar till lek*, har ökat med två procentenheter till 81 procent nöjda. Det är ett kvitto på att vårdnadshavarna har uppmärksammat att förskolorna har arbetat med att utveckla sina pedagogiska miljöer. Det arbetet har varit fortsatt prioriterat 2020 och samma sak gäller för 2021.

Målområden	Andel nöjda 2020	Andel nöjda 2019	Andel nöjda 2018
Nöjdhet, trygghet och rekommendation	84	83	84

Många förskolor har mycket nöjda vårdnadshavare, medan andra har lägre nöjdhetsresultat inom de olika frågeområdena. Förskolorna följer upp resultaten på föräldramöten under hösten och där förs en dialog med vårdnadshavarna om förbättringsinsatser.

Målområden	Andel nöjda 2020	Andel nöjda 2019	Andel nöjda 2018
Samverkan med hemmet	77	76	78

Delområdena inom målområdet *Samverkan med hemmet* har samtliga fått samma resultat eller bättre jämfört med år 2019. *Jag har fått information om förskolans mål och arbetsätt* har ökat med hela fyra procentenheter. Samverkan med hemmet är dock ett fortsatt utvecklingsområde. Vår ambition är att öka vårdnadshavarnas nöjdhet och samverka med hemmet är i fokus på under 2021 och vi planerar att pröva nya dialog- och kommunikationsmodeller.

Målområden	Andel nöjda 2020	Andel nöjda 2019	Andel nöjda 2018
Kost, rörelse och hälsa	78	72	72

Kost, rörelse och hälsa har för samtliga delområden mer nöjda vårdnadshavare jämfört med 2019. För att ytterligare förbättra nöjdhetsgraden har förskolorna i uppdrag att förbättra kommunikationen med vårdnadshavarna om vilken mat som serveras, näringsinnehåll, andel ekologiska produkter med mera samt om hur de arbetar med rörelseaktiviteter på förskolan. Under våren 2020 har barnens vistelse utomhus mångdubblats till följd av pandemin och

betydligt mer rörelseaktiviteter än tidigare har genomförts. Farstas kommunala förskolor kommer under året medverka i forskningsprojekt som syftar till att motivera till mer fysiska aktiviteter för förskolebarn.

Jämförelse mellan flickor och pojkar

Undersökningen visar för kommunala förskolor att vårdnadshavare till flickor generellt är mer nöjda med verksamheten än vårdnadshavare till pojkar. Det är samma resultat som 2019. Skillnaderna är dock mycket små. Målområdet *Utveckling och lärande* uppvisar en skillnad (tre procentenheter) av mer nöjda vårdnadshavare till flickor.

Endast en procentenhet har svarat att de upplever att deras barn har diskriminerats av förskolepersonal. Det är samma resultat som både 2018 och 2019 och även som staden i helhet. Ett fåtal vårdnadshavare har inte svarat på frågan. Trots nära nollresultat anger flera vårdnadshavare på nästa frågeställning om diskrimineringsgrunder olika orsaker till att deras barn utsatts för diskriminering. Kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och ålder är de vanligaste angivna orsakerna.

Öppna frågor – kommunala förskolor

I enkäten ges de svarande möjlighet att framföra synpunkter utöver bedömning av givna påståenden om verksamheten. Många vårdnadshavare uttrycker stor nöjdhet med förskolans verksamhet och hyllar pedagogerna för deras kunskap, lyhördhet och trygghetsskapande arbete. Det framförs i princip ingen kritik mot den pedagogiska miljön inomhus. Det förefaller även råda nöjdhet med förskolornas arbete med barn som är i behov av särskilt stöd. De flesta vårdnadshavare är mycket nöjda med kostutbudet i de fall förskolorna har möjlighet att laga mat i eget kök.

Ganska många av de konkreta synpunkterna rör brist på utomhusaktiviteter och rörelse. Vårens pandemi har fått som konsekvens att den huvudsakliga utbildningen har genomförts utomhus på förskolornas gårdar, i parker och närliggande skogspartier. Denna pedagogiska lösning är fortsatt aktuell och utöver det kommer de kommunala förskolorna att delta i ett rörelseprojekt. Det borde leda till mer nöjda vårdnadshavare vad det gäller barnens möjligheter till rörelseaktiviteter utomhus i nästa enkätresultat.

	2020	2019	2018
Nöjd föräldrindex			

Tillgång till förskola

Anvisning

Tillgång till förskola av god kvalitet för alla barn bidrar till att minska kompetensklyftorna mellan barn med olika socioekonomisk bakgrund. Att förbättra tillgången handlar bland annat om att i alla stadsdelsnämndsområden undanröja hinder för barns deltagande i förskola och att stödja alla barn och att utveckla deras språkkunskaper.

Inskrivningsgraden i förskola är lägre bland barn från socioekonomiskt utsatta grupper. En analys av orsakerna behöver ligga till grund för att utforma adekvata insatser för att öka inskrivningsgraden.

- Har stadsdelsnämnden identifierat vilka barn som har rätt till förskola men inte går i förskola eller pedagogisk omsorg?
- Hur arbetar stadsdelsnämnden för att få kontakt med vårdnadshavare till barn som inte går i förskola eller pedagogisk omsorg?
- Har alla vårdnadshavare vars barn har rätt till förskola informerats om rätten till förskola? Hur?
- Vad vet ni om varför barn som har rätt till förskola inte är inskrivna? Hur vet ni det? Har ni samlad kunskap om orsakerna till icke-deltagande?
- Vilka insatser genomför ni för att få fler barn att skrivas in i förskolan eller pedagogisk omsorg? Med stöd av vilken kunskap utformas dessa insatser? Hur följs de upp?

I den senaste rapporten om inskrivningsgrad från stadsledningskontoret har Farsta förbättrat sitt utfall. Vid årsskiftet 2019 var inskrivningsgraden 95,1 i jämförelse med 94,0 2018. Jämförelsevis har stadens genomsnittliga inskrivning minskat från 94,3 2018 till 93,9 2019.

Farsta har identifierat vilka barn som inte har förskoleplats och har under våren skickat ut information i maj till denna grupp om vikten av att barn går på förskola och hur man ställer sig i kö. Listan omfattade 111 barn i åldrarna 3 till 5 år.

- 17 procent av barnen har fått förskoleplats, men börjar först i augusti. Ett av dessa flyttar till annan stadsdel
- 11 procent står i förskolekö, men väntar på rätt förskola
- 5 procent har sagt upp sin plats och har slutat i april.
- 19 procent har tidigare haft förskoleplats i Farsta eller i en annan stadsdel. men står idag inte i kö. En tredjedel av dessa barn har tillfälligt personnummer.
- 48 procent står inte (och har inte stått) i förskolekö

Informationsbrev skickades till 74 familjer som inte står i kö med information om förskoleverksamhet och hur man ställer sig i kö. Vi valde att inkludera de 21 barn som tidigare har gått på förskola och som hade slutat innan 2020 trots att vi hade anledning att tro att majoriteten av dem var utflyttade. 16 procent av utskicket har kommit tillbaka med adress okänd. En stor majoritet av de barnen hade tf-nummer när det ställde sig i kö och har efter återsändning av post strukits i BER.

Förskoleverksamheten samverkar med socialtjänsten och andra organisationer som möter de berörda familjerna. Barnavårdscentralen kommer i kontakt med i princip alla Farstabarn. De har alltid dialog med vårdnadshavarna om vikten av förskola och förvaltningen har tagit fram material som de och Öppna förskolans personal kan använda i sitt informationsarbete. Informationsmaterial har även tagits fram för att underlätta för stadsdelsmammorna och samhällsvägledaren som arbetar uppsökande och möter flera av de familjer som av olika skäl inte har efterfrågat förskola. De motiverar hemmavarande kvinnor att söka SFI-studier eller arbete och det blir då naturligt att även informera om varför förskoleverksamhet är bra för barnen och hur man söker förskola. I informationen finns länkar till Skolverkets information om förskoleverksamhet på flera språk samt till stadens hemsida för ansökan till förskola. Ett digitalt informationsmaterial med bildstöd har även tagits fram som tydliggör vad förskoleverksamhet innebär.

Personalens utbildningsnivå och kompetensförsörjning

Anvisning

Det finns ett stort rekryteringsbehov av barnskötare, förskollärare och rektorer och det pågår flera insatser i staden för att bidra till kompetensförsörjningen. En viktig förutsättning för att kartlägga behoven av insatser är att det i stadsdelsnämndernas kompetensförsörjningsplaner finns en aktuell kartläggning av personalens utbildning. Det framgår av slutsatserna i Förskolerapport 2019 att kriterier och analys av hur personalens utbildningsnivå ska följas upp behöver utvecklas.

År 2019 saknade 160 av totalt drygt 2 000 avdelningar i de kommunala förskolorna legitimerade förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen. En av slutsatserna i Förskolerapport 2019 var att stadsdelsnämnderna behöver utveckla former för att sprida och fördela de legitimerade förskollärarna på ett mer likvärdigt sätt mellan avdelningarna.

- Beskriv vilka åtgärder som genomförts under året för att säkerställa att alla barn får kontinuerlig undervisning av legitimerade förskollärare.
- Beskriv vilka åtgärder som genomförts eller planeras för att öka andelen utbildade barnskötare och legitimerade förskollärare.

Rektorererna arbetar kontinuerligt med att säkra att alla avdelningar har en förskollärare. De beskriver att det inte längre råder någon brist på förskollärare. De är många sökande på lediga tjänster, vilket har förenklats arbetet med rekrytering. Det kan saknas förskollärare i väntan på nyanställning, men då blir arbetslagledaren eller en förskollärare på en närliggande avdelning ansvariga för undervisningen under en period.

Farsta uppmuntrar anställda barnskötare att läsa till förskollärare och hösten 2020 går åtta medarbetare erfarenhetsbaserad utbildning. Under året har fem medarbetare avslutat sina studier och fått tjänst som förskollärare. Farsta informerar de studenter som gör VFU på våra förskolor om vår verksamhet, vad vi kan erbjuda och uppmuntrar dem att söka lediga tjänster.

Farsta har få utbildade barnskötare och förskollärare utan legitimation. Förskollärare utan legitimation anställs inte. De som har anställning, trots att de saknar legitimation, har anställts för många år sedan då deras utbildning bedömdes som adekvat och tillräcklig. De barnskötare som är anställda utan utbildning har oftast vid rekryteringen bedömts ha förutsättningar att efter två års anställning gå stadens erfarenhetsbaserade barnskötarutbildning. Farsta gör regelbundet en inventering av denna grupp och den 15 oktober omfattade denna grupp (inklusive resurspersonal) 1,1 procent av årsarbetarna.

Insatser för att höja personalens språkliga kompetens

Anvisning

I många stadsdelsnämnder behövs fortsatta insatser för att höja personalens språkliga kompetens. Detta i syfte att kunna tillgodose läroplansuppdraget – att ge alla barn goda

kunskaper i det svenska språket.

- Ser stadsdelsnämnden behov av att höja personalens kompetens i svenska språket?
- Vilka insatser har i så fall genomförts i stadsdelsnämndsområdet för att höja personalens kompetens i det svenska språket?
- Om insatser genomförts, vilka effekter har insatserna gett? Hur framkommer det?
- Hur ser kraven på kunskaper i svenska språket ut för att kunna anställas för att arbeta i förskola?

Farsta har inventerat antalet medarbetare som har otillräckliga kunskaper i det svenska språket för att klara sitt uppdrag. Samtliga sex förskoleenheter har sammantaget anmält att de har 26 medarbetare som är i behov av språkutbildning. Det varierar mellan en till tio medarbetare. Vi behöver också ta med i bedömningen vilken slags studievana personen har och förmågan att kunna tillägna sig en utbildning och vilken mån de är motiverade att gå en kurs. Vidare arbetar vi medvetet med att inte anställa personer som inte har adekvat utbildning och har som ett viktigt kriterium att kunna uttrycka sig på svenska i skrift och tal.

Vi har inte gjort någon övergripande riktad utbildningsinsats. Rektorerne har ambition att sprida pedagogernas olika kompetens inom enheterna, och säkrar att medarbetare som har otillräckliga språkkunskaper arbetar i ett arbetslag som kan komplettera bristen. Några medarbetare har efter insatser från rektorer utbildat sig vidare i svenska språket och andra har efter dialog valt att byta yrke då bristande språkkunskaper har begränsat deras möjligheter att uppfylla kraven.

Insatser för att stärka barns språkutveckling

Svenska språket

Anvisning

I stadsdelsnämndsområden med hög andel flerspråkiga barn behöver förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska stärkas.

- Finns det sådana områden inom stadsdelsnämndsområdet?
- På vilket sätt påverkar resultatet av språkinventeringen och variationer mellan enheterna, organisering av verksamheten?
- Finns det gemensamma handlingsplaner eller stödmaterial och andra dokument som stöd för förskolorna gällande det språkutvecklande arbetet?
- Om det finns, hur följs arbetet med handlingsplaner och stödmaterial upp?

I genomsnitt är 39 procent av medarbetarna är flerspråkiga. Variation från andel på 25 till 56

procent.

Flerspråkiga medarbetare Farsta	Andel	Enhet
Farsta sdf som helhet	39	
Enhet som har störst andel	56	Farsta/ Fagersjö
Enhet som har lägst andel	13	Sköndal

Språkinventeringen har gjorts under många år i Farsta, men vi har ännu inte nått ända fram att samtliga pedagoger har förståelse för vikten av att inventera barnens språk och sedan använda den kunskapen i sitt arbete. Från och med 2021 kommer dokumentation av språkdomäner ingå som en obligatorisk del samtalsmallen i Pob;en i det andra introduktionssamtalet (uppföljning).

Flerspråkiga barn i Farsta	Flerspråkiga barn där svenska inte är ett av modersmålen	Enhet	Flerspråkiga barn som har svenska som ett av sina modersmål	Enhet
Farsta sdf som helhet	23		18	
Enhet som har störst andel	44	Farsta/ Fagersjö	23	Farsta strand och Tallkrogen
Enhet som har lägst andel	13	Sköndal	13	Sköndal och Tallkrogen

2020 har Farsta haft en pedagogisk mäsä. Alla enheter har ett utställningsbord och alla medarbetare var inbjudna. Mässan hade i år temat arbeta digitalt med språk.

Vår plan "Digitalisering i Farsta" klarlägger varför vi ska arbeta med digitala verktyg och vad man måste ta hänsyn till. En del av planen fokuserar på språkarbetet; "Digitala verktyg kan utveckla möjligheterna att ta in världen i förskolan. Hur låter olika språk?" Med hjälp av digitala verktyg blir det lättare att ta tillvara flerspråkiga barns alla språk i förskolan. Vissa appar kan läsa upp texten på flera olika språk, man kan lyssna på sagor på olika språk, eller använda digitala översättningstjänster för att kommunicera med barn som inte kan så mycket svenska.

Förskolorna använder Ugglo, ett digitalt verktyg för att arbeta med flerspråkighet. Barnböcker översätts till barnens språk. Ett mycket uppskattat och väl använt språkverktyg ute i verksamheten. Vi har ambition att samtliga förskolor ska använda bildstöd i vardagssituationer som ett stöd för mindre barn och barn med funktionsnedsättning.

Vår stödenhet har specialpedagoger som har språk som specialområde och en logoped. Tre av dem är har gått stadens kurs för att bli kursledare i Flerspråkighet. Ambitionen var att få igång internutbildningen under 2020, men pandemins konsekvenser med stor personalfrånvaro har gjort det svårgenomförbart. Planen är nu att genomföra fyra digitala kurser under 2021.

Under 2020 har logopeden haft interna TAKK-kurser och det kommer vi fortsätta med under 2021.

Stödenheten har ett språk- och verktygsbibliotek där medarbetarna kan låna böcker och olika typer av hjälpmedel, spel, aktivitetsunderlag med mera för att arbeta med barn med olika typer av språksvårigheter/störningar. De får handledning om hur de kan använda materialet för att stödja ett visst barn med utgångspunkt för dess behov i samband med utlåning.

Stödenheten har ett övergripande nätverk "Arbetsgrupp för språkutveckling" för erfarenhetsutbyte med representation från enheterna. Flera enheter har ett eget språknätverk.

Vi har sex medarbetare som har påbörjat Skolverkets 7,5 poängs kurs; Flerspråkighet och interkulturalitet

Fyra förskollärare har mer än 30 poäng högskolepoäng och 20 förskollärare har upp till 30 poäng i "Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling" eller motsvarande.

Farsta har sedan många år ett eget språkprogram med både teoretiska avsnitt och konkreta hur-gör-man-avsnitt. Det har visat sig att språkprogrammet inte är fullt implementerat. 2021 kommer vi göra en ny implementeringsdrive och lägga ut programmet på intranätet och skolplattformen för att sprida innehållet och ge tips hur man kan jobba.

Programmet innehåller:

- Språkteorier
- Språkutvecklande arbetssätt
- Språk/ Flerspråkighet/ Minoritetsspråk
- Interkulturellt förhållningssätt
- Högläsning/ Berättande/ Böcker
- Föräldrasamverkan
- Pedagogisk dokumentation med språklig anknytning
- Riktlinjer
- Ansvarsfördelning
- WKI

Under 2021 kommer språkprogrammet att kompletteras med avsnitt som tar upp

- Språk- och talstörningar
- Selektiv mutism
- TAKK
- Boksamtal

Farsta har ett mångårigt samarbete med de lokala biblioteken med fokus på boksamtal, läslust och språkutveckling. Vi driver i samverkan med Farstas barnbibliotekarier ett förskolebibliotek på Mötesplats Fagersjö som omfattar de fyra kringliggande förskolorna.

Nationella minoritetsspråk

Anvisning

Barn som talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk (finska, meänkieli, samiska, romani chib och jiddish) har rätt till ett förstärkt språkstöd i alla förskolor. Förskolan ska främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. De nationella minoriteterna ska informeras på lämpligt sätt om rättigheterna när det behövs.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Det innebär att barn har rätt till förskoleplats där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli eller samiska. Staden verkar för att det finns tillgång till personal med

kunskaper i minoritetsspråken.

- Hur har ni informerat vårdnadshavare om rätten till förstärkt språkstöd i de nationella minoritetsspråken chib och jiddish och förskola helt eller till väsentlig del på förvaltningsområdesspråken finska, meänkieli och samiska?
- Hur ser efterfrågan på förskola på förvaltningsområdesspråken finska, meänkieli och samiska ut?
- Har förskola erbjudits helt eller till väsentlig del för barn vars vårdnadshavare ansökt om plats på finska, meänkieli eller samiska?
- Har ni personal som talar nationella minoritetsspråk och som använder sig av dessa språk i undervisningen?
- Hur arbetar ni för att öka andelen personal som kan använda sig av nationella minoritetsspråk i undervisningen?
- Hur har ni organiserat för och bedrivit undervisning på nationella minoritetsspråk?

Språkinventeringen har visat på att Farsta har 23 barn som har finska som modersmål varav en tredjedel har det som identitetsspråk. Vi har finstalande barn på samtliga enheter från ett barn till sex barn på tre av enheterna. När det gäller övriga minoritetsspråk har vi ett barn som har romani chib som modersmål.

Vi har fyra personal som talar finska som arbetar på tre av enheterna.

Köhandläggarna rapporterar att de inte har fått frågor om möjlighet till förskola för minoritetsspråken. För över två år sedan fanns det en livaktig föräldragrupp som ställde krav på att få en finsk förskola, men under förutsättning att den var belägen i det område som de bodde i. I samband med det startade Farsta ett samarbete med en lokal finsk intresseförening för att kunna erbjuda vuxna och barn att en "Finsk mötesplats" en gång i månaden. Syftet är att invånare som vill tala finska eller få hjälp att revitalisera språket ska ges möjlighet till samtal och samvaro. Förvaltningen bistår med lokal och till och med 2020 med personal. En ny överenskommelse har tillkommit under hösten och fortsättningsvis svarar föreningen för inbjudningar och för ansvaret för mötesplatsen. Farsta har köpt in barnböcker, spel med mera på finska. Under 2020 har mötesplatsen varit tillfälligt stängd på grund av pandemin.

Farsta har vid två tillfällen prövat att erbjuda finstalande barn en finsk avdelning, men intresset har varit ljust. Barnantalet har varit för litet för att fylla en avdelning och barnen har därför varit inkluderade på en "vanlig" avdelningen. Ett problem för den ansvariga finstalande förskolläraren har varit att räkna till för barnens behov av att få prata finska då de har haft olika mycket språkförståelse och varit i spridda åldrar från 1 till 5 år. Vår erfarenhet är att vårdnadshavare efter en tid har valt att flytta barnen till mer närliggande förskolor.

Förbättringar i personalens arbetssituation

Anvisning

Utbildningsnämnden tog 2019 fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare och utvecklingsarbetet har påbörjats från 2020. Handlingsplanen innehåller tio prioriterade utvecklingsområden för förbättringar i

personalens arbetssituation.

Redogör för ett nuläge inom de fyra områden som anges nedan, vilka insatser som genomförts och eventuella effekter av insatserna.

Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Grundläggande förutsättningar för förskollärares och arbetslagens uppdrag att planera, följa upp och utvärdera arbetet

Anvisning

- Finns avtalad tid till för- och efterarbete för yrkesgrupperna och hur är det i så fall formulerat?
- Finns gemensamma pedagogiska verktyg för planering och uppföljning?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Samtliga enheter har tagit fram handlingsplaner för hur de ska arbeta med pedagogernas arbetsmiljö. Arbetet görs framförallt på arbetsplatsträffar och planeringsdagar och kommer att fortsätta under 2021. Enheterna har i dialog med sina medarbetare valt lite olika fokusområden.

Förskoleenhet	Prioriterade områden
Tallkrogen	Tydliga roller och ansvar Verksamhetsutveckling Hälsa
Gubbängen	Tydliga roller och ansvar Verksamhetsutveckling Närvarande ledarskap
Hökarängen	Verksamhetsutveckling Minska på praktiska arbetsuppgifter Hälsa Grundläggande förutsättningar
Sköndal	Tydliga roller och ansvar Minska på praktiska arbetsuppgifter Hälsa Grundläggande förutsättningar Frånvarohantering
Farsta Fagersjö	Tydliga roller och ansvar Verksamhetsutveckling
Farsta strand	Tydliga roller och ansvar Verksamhetsutveckling Närvarande ledarskap

Farsta införde PUT - pedagogisk utvecklingstid 2019, tre timmar per vecka för förskollärare och en timme för barnskötare som ska dokumenteras. Det finns riktlinjer för hur PUT ska användas.

Farsta har ett övergripande digitaliseringsnätverk som ansvarat för implementeringen av skolplattformen olika delar med verktyg för planering och uppföljning. Nätverket har fortsatt arbetet har fortsatt med att ta fram gemensamma pedagogiska verktyg, riktlinjer, mallar med mera. I reflektionsboken One Note finns det en uppbyggd systematik för att samla in råmaterialet och för gemensam reflektion i arbetslaget. Det finns underlag för reflektion och planering som leds av förskolläraren. Essensen av reflektionsarbetet sammanfattas på lärloggarna som kopplas till planeringarna i verktyget Planering och Bedömning. Rektorer och biträdande följer upp arbetet i reflektionsbok och poben samt deltar vid reflektionen med

en viss regelbundenhet. Digitaliseringsnätverket kommer att fortsätta sitt utvecklingsarbete 2021. På gång är ta fram gemensamma mallar för introduktion och utvecklingssamtal. Den långsiktiga syftet är att säkra likvärdighet.

Arbetet pågår med att ta fram digitaliserade årshjul, Plandisc, för pedagogernas planering och uppföljning av det pedagogiska arbetet med projekt, utvecklingssamtal, föräldamöten, språkkartläggning, WKI, förskolans dag, barnkonventionens dag och så vidare. Klart för test i början av 2021 och det kommer sedan att följas upp. Andra hjul är rektorsuppdragen samt ett för det systematiska arbetsmiljöarbetet på förskolorna.

Tydliga roller och tydligt ansvar i arbetslaget mellan förskollärare och barnskötare

Anvisning

- Vilket stöd ges när det gäller att tydliggöra förskollärares och arbetslagets roller och ansvar för att skapa förutsättningar för uppdraget enligt Lpfö18?
- Finns särskilda insatser för att öka barnskötarens kompetens?
- Finns fungerande rutiner för introduktion av nyanställda och/eller mentorskap?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Farsta införde PUT - pedagogisk utvecklingstid 2019, tre timmar per vecka för förskollärare och en timme för barnskötare som ska dokumenteras. Det finns riktlinjer för hur PUT ska användas.

Den individuella utvecklingstiden för förskollärare ska innehålla:

- Uppföljning, utvärdering och utveckling av undervisningen genom planering, för-och efterarbete, dokumentation, reflektion och analys.
- Tid för utveckling av hela förskolans verksamhet såväl som den egna barngruppen.
- Omvärldsorientering – läsa forskning och litteratur som bidrar till en verksamhet på vetenskaplig grund.

Den individuella utvecklingstiden för barnskötare ska innehålla:

- Dokumentation och utvärdering av genomförande av undervisning genom planering, för-och efterarbete, dokumentation och egen reflektion.
- Omvärldsorientering – läsa forskning och litteratur som bidrar till en verksamhet på vetenskaplig grund beslutad i arbetslaget.

Enheterna schemalägger utifrån lokala förutsättningar. Under pandemin har de i perioder varit svårt att upprätthålla PUT, men Farsta har ändå valt att följa upp hur det fungerar. Har man individuell pedagogisk utvecklingstid som är schemalagd och/eller har man pedagogisk utvecklingstid/reflektion i arbetslaget? Har förskollärarna pedagogisk utvecklingstid tillsammans med andra förskollärare? Vet man vad man ska göra på din PUT?

Barnskötarna har gått på föreläsning om projekterande arbetsätt utifrån undervisningsuppdraget i år och kommer att få gå en på en föreläsning som fördjupar temat 2021.

Barnskötare uppmanas att om de har intresse att söka stadens fördjupningsutbildningar. 10 stycken har gått utbildningen 2019 - 20.

Enheterna har egna introduktionsprogram som fungerar bra, men för att uppnå likvärdighet kommer ett gemensamt program arbetas fram 2021 med mallar för introduktions- och uppföljningssamtal.

Farsta har 2021 tagit fram en handlingsplan för mottagande av VFU-studenter för både CPU-Södertörns högskola och Stockholms Universitet. Målet är att studenterna ska vara så nöjda med vad det har fått lära sig, och haft möjlighet att ha dialog med sina handledare, under sina praktikperioder att de väljer att söka tjänster i Farsta.

Praktiska arbetsuppgifter för förskollärare och barnskötare utöver undervisning och arbetet i barngruppen

Anvisning

- Har rutiner förändrats för arbetsuppgifter som påverkar arbetslagens arbetssituation? Exempelvis frånvarohantering, vikarieanskaffning, schemaläggning, tidsrapportering, och felanmälningar.
- Finns rutiner för löpande inskolningar?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Introduktion av nya medarbetare och genomgång av rutiner för vikarier kommer att digitaliseras och en gemensam rutin upprättas för samtliga förskolenheter.

Enheterna har rutiner och checklistor för felanmälningar, schemaläggning, tidsrapportering och utsedda medarbetare som är ansvariga för de olika uppgifterna.

Förskoleenheterna har rutiner för löpande inskolning, men vi kommer att ta fram övergripande gemensamma rutiner. 2020 hade förvaltningens internkontroll *Introduktion av barn på förskolan* som ett uppföljningsområde med en mycket positiv rapportering om hur det fungerar.

Hälsofrämjande förebyggande insatser för att skapa friska arbetsplatser

Anvisning

- Har strategier och rutiner förändrats för att tidigt fånga upp anställda som riskerar att bli sjukskrivna, medarbetare i sjukskrivningar eller har återkommande korttidsfrånvaro?
- Har det i så fall påverkat sjukfrånvaron?
- Vilka skillnader finns mellan enheter/förskolor och analys av vad det beror på? Vilka insatser har genomförts eller planeras för att utjämna skillnaderna?

Förvaltningens HR-avdelning har under året arbetat med att se över övergripande riktlinjer och rutiner för arbetet med sjukfrånvaro, kort och lång, samt förebyggande hälsoarbete.

Rutinerna har i sin tur implementerats genom olika informationskanaler till enhets- och avdelningschefer via intranät, samarbetsyta för chefer samt information på chefsforum och möten med förskolledningar.

Skillnader mellan enheterna varierar över tid beroende på hur många långtidssjuka ärenden rektorer har att hantera, hur långvariga de är och i vilken mån de efter rehabiliteringsinsatser kan återgå till arbetet. Orsaken till sjukskrivningen kartläggs och rehabiliteringsprocessen tar hänsyn till om det är arbetsrelaterat. Rektorer får vid behov stöd av HR-strategerna och kan ta hjälp av företagshälsovården. I de fall det blir tal om byte av arbetsplats, yrkesväxling, utköp med mera är avdelningschef och HR-representanter alltid delaktiga.

Rektorer följer upp sina medarbetarenkäter och tar fram handlingsplaner för de enheter som sticker ut och som visar på arbetsmiljöproblem i samverkan med lokala fackliga representanter och medarbetarna på arbetsplatsträffar.

Under 2020 har sjukskrivningstalet ökat betydligt jämfört med tidigare år och korttidssjukfrånvaros perioder har till viss del varit längre. Det har varit särskilt markant under hösten och förklaras sannolikt främst av att covid-19-pandemin som kräver att man är hemma vid minsta förkylningssymptom, att flera har fått covid-19 och att anspänningen till följd av pandemin och den extra arbetsbelastningen till följd av kollegors frånvaro har slitit på medarbetarnas hälsa

Under 2021 kommer HR ha fokus på hur Farsta ska arbeta med hälsa.

Förslag till kommunfullmäktige för kommande budgetår

Anvisning

- Redovisa behov av och motivera förslag till gemensamma stadsövergripande insatser för förskolorna i Stockholms stad.

Staden behöver

- ta ett samlat grepp kring stadsdelsförvaltningarnas hantering av uppfyllande av lagen om nationella minoriteter och förutsättningar att erbjuda förskoleplatser
- fortsätta erbjuda olika fördjupningsutbildningar till barnskötare
- arbeta för likvärdiga arbetssätt för kö- och placering av barn i förskola.